

**Gemeente
Amsterdam**

Bezoekadres
Amstel 1
1011 PN Amsterdam

Postbus 202
1000 AE Amsterdam
Telefoon 14 020
amsterdam.nl

Retouradres: Postbus 202, 1000 AE Amsterdam

Commissie Algemene Zaken

Datum 21 maart 2019

Ons kenmerk

Uw kenmerk

Behandeld M. Schilstra
door

Kopie aan

Bijlage Rapport etnisch profileren (bureau Beke) en reactie Adviescommissie etn. profileren

Onderwerp Aanpak etnisch profileren

Geachte leden van de raadscommissie,

Eind vorig jaar verscheen de documentaire 'Verdacht'. In deze documentaire vertellen veertien Nederlanders over hun ervaringen met etnisch profileren en wat dit met hen doet. Als aan een van deze personen wordt gevraagd welk gevoel de regelmatige controles hem geven, geeft hij aan dat deze bij hem het gevoel oproepen "dat jij het niet kan, dat jij er niet bij hoort, dat jij anders bent". Een ander zegt dat het hem "diep in zijn kern" raakt.¹

De driehoek en het college erkennen de pijn en het gevoel van uitsluiting die etnisch profileren ook bij Amsterdammers met een niet-westerse migratieachtergrond kunnen oproepen. Te vaak nog worden ervaringen gehoord en gezien van mensen die zonder objectieve rechtvaardiging worden staande gehouden door de politie.

Op basis van een recent uitgebracht advies wil de driehoek de aanpak van etnisch profileren verder aanscherpen. Het college heeft daarbij respect voor de vooruitstrevende houding van de politie die etnisch profileren al jaren afwijst en, ondanks de complexiteit en de gevoeligheid van het onderwerp binnen de eigen organisatie, blijft streven naar verbetering en vernieuwing van de aanpak.

Politie Amsterdam al lange tijd bezig met tegengaan etnisch profileren

Al in 2012 organiseerde de Amsterdamse politie, als eerste grote politie-eenheid in Nederland, een seminar over etnisch profileren, met medewerking van o.a. Amnesty International. De politie

¹ De documentaire 'Verdacht' werd op 10 december 2018 uitgezonden bij de Nederlandse Publieke Omroep. De documentaire gaat niet specifiek over Amsterdam, maar over ervaringen in heel Nederland.

erkende daar dat etnisch profileren voorkomt en wees dit, ook toen al, af. Het college constateert met trots dat in de daaropvolgende jaren de politie in Amsterdam zich nadrukkelijk met het onderwerp heeft bezig gehouden en – als koploper in Nederland - hierop gericht beleid heeft ontwikkeld.

Etnisch profileren geregeld besproken in gemeenteraad

In de afgelopen jaren is de raadscommissie aan de hand van voortgangsrapportages geregeld geïnformeerd over de voortgang van het tegengaan van etnisch profileren. De politie Amsterdam heeft hierin openheid gegeven over de onomkeerbare beweging die is ingezet, gericht op een versterking van het vakmanschap en op de blijvende dialoog met de samenleving. Onderdeel hiervan zijn bijvoorbeeld een opleiding *Search Detect React (SDR)*, een workshop 'professioneel controleren' en de ontwikkeling van een app die politiemedewerkers in staat stelt om meer *intelligence based* personen te selecteren voor controles door het zichtbaar maken van het aantal systeembevragingen, het aantal controles en de resultaten van die controles.

Op verschillende momenten zijn in de gemeenteraad moties ingediend over etnisch profileren. Zo is bij de raadsbehandeling van de voorjaarsnota in 2016 een motie aangenomen waarin het college werd verzocht om in overleg met de minister van Veiligheid en Justitie, de nationale politie en de politie-eenheid Amsterdam een pilot met stopformulieren in Amsterdam te starten. Het college gaf in reactie toen aan dat er (uitvoerings)bezwaren waren tegen het starten van een pilot met stopformulieren en dat zonder de medewerking en betrokkenheid van o.a. de politie het (toen) onmogelijk was om een pilot vorm te geven. Wel heeft de driehoek in 2017 besloten tot het toevoegen van een versterking aan de aanpak van etnisch profileren, door het instellen van een adviescommissie Etnisch profileren.

In november 2017 is in een motie aangedrongen op uitbreiding van de Adviescommissie (wat ook is gebeurd) en is het college gevraagd om een systematische wijze van monitoring van politiecontroles uit te werken en te implementeren binnen de politie. In reactie hierop heeft het college aangegeven dat de politie niet op etniciteit mag registreren en dat de politie niet gelooft in controle-instrumenten, maar in verhoging van het vakmanschap en de professionaliteit van de politie. De politie zet daarom in op bewustwording en training. In een brief aan de raad is tevens aangegeven dat de nationale politie een pilot heeft ontwikkeld, waaraan ook twee Amsterdamse basisteams meedoen. Een onderdeel van de pilot is de introductie van de zogenaamde MEOS-app. Het gaat hierbij om een aanvullende applicatie in het systeem MEOS (mobiel effectiever op straat), die de politie kan helpen in de afweging om een persoon al dan niet staande te houden en of te controleren. Ook kan hiermee het aantal controles uit het systeem worden gehaald.

Driehoek onderschrijft conclusies van Adviescommissie en scherpt beleid aan

In de afgelopen periode heeft de Adviescommissie Etnisch profileren – op verzoek van de driehoek – een onderzoek laten uitvoeren naar de werking van maatregelen rond etnisch profileren. Op aanraden van de Adviescommissie gaat de driehoek het beleid rond het voorkomen van etnisch profileren aanscherpen om de problematiek effectiever te kunnen aanpakken. De Adviescommissie constateert op basis van het onderzoek dat de politie Amsterdam als eerste grote politie-eenheid erkent dat etnisch profileren in meer of mindere mate voorkomt en dat dit in strijd is met de wet en met opvattingen over goed politiewerk. Ook wordt geconstateerd dat de

politie Amsterdam in de afgelopen jaren een aantal stappen in de goede richting heeft gezet. De driehoek heeft erkenning voor deze positieve ontwikkelingen. De Adviescommissie is, op basis van het onderzoek, evenwel van oordeel – en de driehoek volgt dit – dat het huidige beleid van de eenheid Amsterdam om etnisch profileren tegen te gaan onvoldoende is ingevoerd om ook effectief te kunnen zijn. Hoewel de ingeslagen richting van verandering van kennis, houding en gedrag onder politiemedewerkers een basis biedt voor de toekomst, is er te weinig verankering in de teamplannen en teveel vrijblijvendheid in de aanpak. Er zijn geen structurele maatregelen die zich richten op de rol van het leiderschap en dat lijkt een belangrijke omissie. Ook ontbreekt in het beleid het burgerperspectief nog grotendeels.

Driehoek neemt alle aanbevelingen over en komt met plan van aanpak

De driehoek neemt de conclusies en aanbevelingen over en past het beleid en de uitvoering aan.

De driehoek zal daarbij de aanbevelingen van de Adviescommissie betrekken:

- Investeer in inclusief leiderschap, zodat er vanuit de organisatie meer aandacht voor en sturing komt op het vraagstuk etnisch profileren. Zorg voor een integrale toepassing van het advies met een goede communicatielijns naar de medewerkers. Investeer in het borgen van geleerde lessen en effectieve maatregelen binnen specifieke organisatieonderdelen.
- Maak op korte termijn een aanvang met een nulmeting zodat gestart kan worden met het monitoren van het burgerperspectief. Investeer in burgerbetrokkenheid: creëer informele en formele structuren waarin burgerbetrokkenheid georganiseerd wordt, zowel in meedenken over beleid als in de reflectie op gebeurtenissen en activiteiten.
- Blijf investeren in kennis, houding en gedrag dat tot professioneel controleren leidt. Het uitgangspunt is dat kennis een noodzakelijke voorwaarde is voor bewustwording en uiteindelijk leidt tot een positievere houding ten aanzien van het onderwerp. Direct investeren in gedrag kan ook bijvoorbeeld door het (op grotere schaal) aanbieden van *predictive profiling trainingen*, zoals SDR.
- Investeer in een monitor, zodat (aantallen) controles over langere tijd gemonitord kunnen worden. De politie zou hiervoor mogelijk gebruik kunnen maken van de MEOS-app. Voor kwalitatieve analyses kan gekeken worden naar terugkerende audits, steekproeven op staandhoudingen, red teaming, mystery guests en gesprekken met klankbordgroepen.

Deze aanbevelingen zullen op korte termijn door de politie worden verwerkt in een nieuw plan van aanpak, waarin ook een tijdschema is opgenomen en waarin criteria en indicatoren verder zullen zijn uitgewerkt. Het plan van aanpak wordt gefaseerd ingevoerd. Daarbij wordt nu voorrang gegeven aan de aanbevelingen over verbeterde sturing & leiderschap, versnelling en verbetering van de MEOS-app en het perspectief en de betrokkenheid van de Amsterdammer.

Het perspectief en betrokkenheid van de Amsterdammer: extra onderzoek

De Adviescommissie heeft op basis van haar opdracht² een gedegen advies gegeven over het beleid dat is opgesteld en de maatregelen die door de politie zijn getroffen. Waar in de brief van de Adviescommissie wel aan wordt gerefereerd, maar wat buiten de opdracht van de Commissie viel, is het perspectief van de (met name jonge) Amsterdammer. Hoe ervaren Amsterdamse jongeren

² Zie p.1 van het advies van de Adviescommissie voor de opdracht

het optreden van de politie wanneer zij worden staande gehouden? Hoe vaak gebeurt dit volgens hen en wordt uitgelegd waarom? Waarover zijn Amsterdammers wel of niet tevreden? Wat kan de politie leren van de ervaringen van burgers?

Op basis van de aanbevelingen heeft de driehoek besloten om een aanvullend onderzoek te starten naar het burgerperspectief. Eerder al, in september 2018, zijn specifieke vragen over etnisch profileren toegevoegd aan de Veiligheidsmonitor.³ Deze meting zal vast enig inzicht geven.

Tot slot: verandering kost tijd en steun voor de politie

De driehoek zal het beleid rond het voorkomen van etnisch profileren nu verder aanscherpen om de problematiek effectiever en met meer urgentie aan te pakken. Tegelijkertijd moet de politie ook de tijd krijgen om de aanbevelingen door te voeren. Het gaat hier om een complex, maatschappelijk probleem dat een andere wijze van optreden vraagt van de politie, een organisatie die, zoals u weet, onder druk staat. De politie verdient dan ook alle steun om deze verandering verder door te voeren.

De politie zal nu een plan van aanpak uitwerken en er zullen afspraken worden gemaakt over evaluatie en het volgen van de vorderingen. U wordt daarover - en over het aanvullende onderzoek naar het burgerperspectief - geïnformeerd.

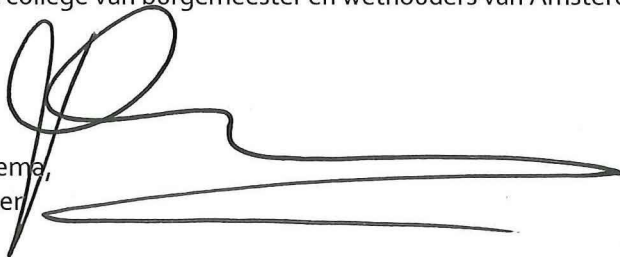
Voorts zal de driehoek dit onderzoek bij de minister van Justitie en Veiligheid en de nationale politie onder de aandacht brengen, zodat ook andere politie-eenheden van het onderzoek kunnen leren.

Graag ga ik met u in bespreking over het rapport en het advies van de Adviescommissie etnisch profileren.

Hoogachtend,

Namens het college van burgemeester en wethouders van Amsterdam

Femke Halsema,
burgemeester

³ De Veiligheidsmonitor is een continue enquête naar de veiligheidservaringen van inwoners in Amsterdam.